

УДК 378.1

О. Почуєва, м. Харків, Україна

ЄВРОПЕЙСЬКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтеграція вищої освіти України до Європейського простору шляхом реалізації положень та принципів Болонського процесу; забезпечення якості вищої освіти і науки шляхом розвитку системи забезпечення якості вищої освіти; автономія закладів вищої освіти; співпраця закладів вищої освіти та бізнесу шляхом запровадження механізмів інноваційного розвитку країни все це визначає концептуальні аспекти модернізації вищої освіти. З огляду на це, заклади вищої освіти повинні вміти розробляти освітні програми підготовки фахівців відповідно до вимог ринку [1]. Освітня програма визначається як узгоджений комплекс видів освітньої діяльності, розробка та запровадження яких має ґрунтуватися на компетентнісному підході з урахуванням чинної нормативно-правової бази. Питання щодо проблеми забезпечення якості освіти розглядається в працях С. Калашнікової, Т. Лукіної, Ю. Рашкевича; оцінювання якості освітніх програм, зарубіжний досвід у своїх роботах розглядають І. Золоторьова, В. Ковтунець, С. Калашнікова, С. Курбатов, І. Линьова, І. Прохор; механізми забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти присвячені роботи С. Калашнікової, С. Курбатова, І. Прохор, І. Сікорської; система зовнішнього оцінювання якості вищої освіти представлена дослідженнями Ю. Рашкевича, О. Шарова; питання моніторингу та вдосконалення освітньої програми представлені в працях В. Захарченко, В. Лугового, Ю. Рашкевича, Ж. Таланової.

В умовах інтернаціоналізації та створення єдиного європейського простору вищої освіти, покликаною підвищити конкурентоспроможність європейських університетів, першорядною стала задача забезпечення порівнянності, сумісності та прозорості освітніх програм. Для досягнення даної мети від європейського освітнього співтовариства була потрібна розробка єдиних підходів до викладання і навчання, загального розуміння

змісту кваліфікацій і результатів навчання які були реалізовані через проект Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур у Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). Основою вироблення загальної методології у проекті був покликаний стати компетентнісний підхід, який в свою чергу базується на аналізі професійних вимог, що визначають пріоритетність компетеностей, необхідних у конкретній сфері професійної діяльності. В рамках проекту TUNING було розроблено методологію переосмислення навчальних планів та внесення до них змін, щоб зробити їх порівнянними. Для організації обговорень предметних областей було визначено п'ять напрямків: загальні компетентності або універсальні навички та уміння, фахові компетентності, роль ECTS як накопичувальної системи, підходи до навчання, викладання та оцінювання, та роль підвищення якості в навчальному процесі (особлива увага до систем, які базуються на внутрішній інституціональній культурі забезпечення якості) [3].

Одним з результатів даного проекту були розроблені методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання [2]. Розглянемо ключові позиції зазначених рекомендацій. Мета розроблених методичних рекомендацій полягає в розробці чітких вказівок для формування профілів ступеневих програм з обов'язковим урахуванням ключових програмних компетентностей та якісним формулюванням результатів навчання. В структурі розроблених рекомендацій ключове положення займає розроблений шаблон для підготовки профілю ступеневої програми. Профіль програми є дуже стислим документом який має найбільш істотну інформацію про конкуренту ступеневу освітню програму. Профіль визначає предметну область або області, у яких проводиться навчання, визначає рівень вищої освіти, а також вказує особливості, які відрізняють дану освітню програму від інших подібних програм [3].

Методологія TUNING, яка представлена в рекомендаціях, може бути використана університетами для розвитку освітніх програм в рамках

Болонського процесу для створення академічної культури, спрямованої на задоволення потреб студентів. Проект TUNING показує, як потрібно розробляти освітні програми з урахуванням їх кінцевих результатів, тобто з урахуванням того, наскільки випускник буде готовий до реального життя після завершення процесу навчання, а також з урахуванням конкретних потреб на професійному, особистому і громадянському рівні. Проект TUNING дозволяє описувати освітні програми за допомогою загальної термінології в усіх країнах Європи і за її межами, забезпечуючи порівнянність, прозорість і привабливість навчальних програм. Компетентнісний підхід проекту TUNING дозволяє провести консультації з усіма зацікавленими сторонами, включаючи самих студентів, і чітко описати конкретні цілі кожної програми. У сукупності ці цілі становлять профіль університетської програми. Розробка і реалізація освітніх програм повинна піддаватися постійному моніторингу та оцінці для визначення того, досягаються поставлені цілі, а також того, чи продовжують мети залишатися актуальними з урахуванням змін у відповідних предметних областях. Інструменти і підходи проекту TUNING дозволяють університетам здійснювати ефективний моніторинг, оцінку та вдосконалення навчальних програм. Таким чином, проект TUNING пропонує шлях до забезпечення та підвищення якості на рівні освітніх програм.

Список використаних джерел

1. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / [Пер. з англ.; за ред. д-ра техн наук, проф. Ю. М. Рашкевич та д-ра пед. наук, проф. Ж. В. Таланової]. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
2. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
3. Теоретико-методичні засади розроблення освітніх програм : Методичний посібник / Л. А. Раскола, О. М. Ружицька, за ред. О. В. Запорожченко, В. М. Хмарський . – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2016. – 68 с.

